

ПОРІВНЯННЯ	напруження дихальних м'язів	перкуторний звук	хрипи
	<ul style="list-style-type: none"> • напруження дихальних м'язів а) 40% б) 0% • болючі м'язеві ущільнення а) 50% б) 30% 	<ul style="list-style-type: none"> • коробковий звук а) 60% б) 60% • тимпаніт а) 40% б) 0% • легеневий звук а) 0% б) 40% 	<ul style="list-style-type: none"> • сухі свистячі – а) 40% б) 0% • вологі хрипи а) 40% б) 0% • жорстке дихання а) 20% б) 50% • ослаблене езикулярне а) 0% б) 70%

Примітки. 1. Позначка а) вказує на результати початкового обстеження.

2. Позначка б) вказує на результати підсумкового обстеження.

ВИСНОВКИ

1. Аналіз наукової та науково – методичної літератури вказав на наявність в Україні складної медико-соціальної проблеми пов'язаної з ростом захворюваності серед підлітків на бронхіальну астму зумовленого цим збільшенням ураженості дітей підліткового віку. Водночас питання пошуків ефективних підходів до їх фізичної реабілітації потребує удосконалення.

2. Індивідуалізація підходів до фізичної реабілітації в залежності від типу грудної клітки сприятиме покращенню результатів фізикального, обстеження що, безумовно, позитивно вплине на стан системи зовнішнього дихання підлітків, хворих на БА.

ЛІТЕРАТУРА

1. Беш Л.В. Бронхіальна астма у підлітків. – Львів: Атлас, 1998. – С.176.
2. Іванів О.Т., Рябуха О.І. Бронхіальна астма у підлітків, постановка проблеми, засоби фізичної реабілітації. С.22-26. // Здоровий спосіб життя: Зб. наук. ст./Ред. – доц. Ю.М. Панишко – Л.: 2009. – Вип. 35. – С.58.
3. Пархоменко Л.К., Страшок Л.А. Сучасні погляди на перебіг бронхіальної астми у підлітків // Нова медицина. – 2003. - №1. – С.50.
4. Попова И.В. и соавт. Распространенность симптомов бронхиальной астмы по критериям БААС // Аллергология. – 2004. - №4. – С.31-34.

Ф.М. МЕДВІДЬ. А.М. МЕДВІДЬ ЕТНОПЕДАГОГІКА ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ

*Життя не жде: воно кличе нас до роботи,
і доля, щастя нашого народу залежить від того,
як ми переведемо в життя дороге, велике гасло:
вільна національна школа для виховання вільної,
свідомої* думсаїнації.
Софія Русова*

Стаття присвячена розгляду етнопедагогіки, її виховних ідеалів в контексті формування здорового способу життя.

Статья посвящена рассмотрению этнопедагогике, ее воспитательных идеалов в контексте формирования здорового образа жизни.

The article initiate looking etnog-pedagogics, her bringing up ideals in the contects forming healthy way of life.

В епоху глобалізації, інтернаціоналізації економічного розвитку особистість, як головний інвестиційний ресурс, здатна забезпечити інтелектуальний, технологічний прорив у XXI столітті. Творення нового духовно-інформаційного простору на основі поєднання національних цілей, інтересів і цінностей із загально визнаними гуманітарними стандартами повинно забезпечити справжній культ духовності, гідно піднести суспільний престиж та авторитет інтелекту, знань, освіченості, сприяти остаточному відродженню духовної конституції українського народу, повернення всіх генетично властивих йому крапих рис, якостей та чеснот і збагачення їх новими, народженими вже сучасною добою.

Перед педагогами стоїть конкретна мета, як справедливо зазначав Виготський Л.С., підготовка покоління нової епохи у відповідності з тією історичною роллю, яка випала на його долю.

Виховання тісно пов'язане з вихованням патріотизму, як однієї з найважливіших моральних якостей особистості. Григорій Ващенко розрізняв патріотизм стихійний, несвідомий і свідомий. На його думку "несвідома любов до Батьківщини і полягає в тому, що людина органічно зростається з рідною природою, своїми земляками, в першу чергу зі своєю родиною й сусідами, з національними традиціями, світоглядом і мовою. Ця любов, будучи навіть стихійною, несвідомою, часто досягає великої напруженості..." [2, с. 287].

Саме ця любов стає основою свідомої любові до Батьківщини, справжнього патріотизму. "Справжній патріот, - писав Г.Ващенко, - любить Батьківщину в цілому і не відвертається від тому, що її нарід має деякі негативні риси або тому, що в минулому він робив ті чи інші помилки... Справжній патріот не обмежується пасивною любов'ю до свого краю і народу, до його сучасного й минулого, до його мови й культури. Він активно працює для свого народу, прагнучи піднести його культуру й добробут, переборювати його негативні риси й вдосконалювати риси позитивні. Для патріота дорога честь своєї Батьківщини, і він захищає її словом і ділом... Кожний нарід, як і кожна людина, має своє покликання. Справжній патріот мусить знати його і всі сили свої спрямувати на здійснення цього покликання

Найвищою формою патріотизму є жертвенна любов до Батьківщини"[2, с. 288].

В основі утвердження здорового способу життя, забезпечення належної охорони здоров'я української нації у XXI ст. лежить, на наш погляд, рекреаційно-оздоровча і профілактична робота, побудована на ціннісно-спонукальних джерелах природних потреб людини у фізичному загартуванні, оскільки найважливішим елементом здорового способу життя виступає оптимальний руховий режим, що включає регулярні заняття фізичною культурою і спортом.

Етнопедagogіка - це галузь педагогіки, яка розкриває погляди народу на мету, завдання, форми, методи і засоби навчання і виховання в дусі національних виховних традицій. Це історично складена система народних знань і умінь у справі навчання і виховання підростаючих поколінь, яка є невід'ємною частиною національної духовності[6;7]. Поняття "народна педагогіка"та етнопедagogіка збігаються, однак перше частіше використовують у літературі на означення донаукових педагогічних знань і тих, що існували й існують поза теоріями і науковими системами і впливають з живого досвіду підготовки до життя підростаючих поколінь; друге ж переважно вказує на національну самобутність, етнічну специфіку й оригінальність традиційних педагогічних знань. Термін „народна педагогіка" ввів в науковий обіг на Україні О.Духнович. Якщо терміном „народна педагогіка" оперують здебільшого з метою зіставлення традиційно народних знань з науковими, то термін „етнопедagogіка" підкреслює локальні особливості цих знань.

Етнопедagogічні знання знайшли свій вияв у народних виховних традиціях, фольклорних творах, звичаях і обрядах, ритуалах і святах, якими супроводжуються події в житті дітей і молоді, їхніх іграх, досвіді національного виховання.

Цінність етнопедagogіки в її органічній єдності з укладом життя народу, його історією, культурними і побутовими традиціями^ ідеї та засоби народної педагогіки, порівняно з багатьма засобами, ідеями наукової педагогіки, глибше і повніше втілюють в собі національну духовність, тобто національну психологію, філософію, світогляд, ідеологію та ін. Саме тому етнопедagogіка становить основу національної системи виховання.

Головними навчально-виховними засобами етнопедagogіки є : рідна мова, усна народна творчість (фольклор), національна міфологія і символіка, народне мистецтво, національні традиції, звичаї і обряди, народні ігри та іграшки тощо.

Ці засоби виховання, що ввібрали в себе досвід тисячолітнього буття народу, як коріння для повноцінного розвитку родинного, громадянського виховання, педагогічної науки, всієї системи національного виховання.

Українська етнопедагогіка складається з розділів: народне дитинознавство, народна дидактика, народна виховна практика (її основа – батьківська педагогіка) і народна педагогічна деонтологія[8].

Українська етнопедагогіка виросла з виховних традицій слов'янського світу; її генетичну основу становить народна педагогіка Київської Русі. Своім корінням вона сягає сивої давнини - родового суспільства, в якому формувались традиції громадянського виховання і особливої ролі жінки-матері у ньому; материнського роду, де на перший план у вихованні виступає жінка-мати; патріархального ладу, коли у вихованні посилюється роль чоловіка; періоду класового розшарування і перенесення головних виховних функцій за сім'єю, усі ці моменти розвитку етнопедагогіки знайшли своє відображення в її традиційних формах і засобах, а також у вітчизняній педагогічній термінології[1];

У добу Київської Русі сформувались народні виховні ідеали, головними серед яких були: власної людської гідності трудівник - селянин -орач і мужній захисник своєї Вітчизни, що відображено в давньоруських билинах або старинах.

Народна педагогіка у цей період високо цінує християнську добродетель та освіченість, бо "Учень - світ, а невчення - тьма".

Традиції етнопедагогіки Київської Русі видозмінювались разом з розвитком українського народу в наступні епохи. Перейшовши з загальнонародної виховної системи у зв'язку з класовим розшаруванням давньоруського суспільства в нижчі верстви, в сферу етнографічного селянського побуту, виховні традиції українського народу утверджувались в нових поколіннях, і цей процес не зупинявся ніколи.

Упродовж історичного розвитку українського народу зміни у вихованні молодих поколінь відбувались у нових традиціях, ідеалах. У них знайшли своє відображення литовське, польське, турецько-татарська навала, доба національно-визвольних змагань і Запорізької Січі, занепад української державності й боротьба за її утвердження у XIX- XX ст. Формувалась ментальність українського народу, зміцнювалась його національна самосвідомість, створювались нові виховні ідеали. Виховний ідеал - це досконала особистість, що найбільшою мірою відповідає інтересам народу, виражає суть його прагнень.

Таким загальнонаціональним ідеалом на довгі часи стає запорізький козак -лицар честі й мужній захисник незалежності Батьківщини. У ньому народ втілює своє споконвічне прагнення до волі, до розуміння національної гідності українця. Він є уособленням народного розуміння фізичної витривалості, чоловічої вроди, а також високих моральних якостей - поваги до старших, співчуття до вкрадених, почуття справедливості, товариськості, душевної щедрості й тонкого гумору. Козацька система виховання, козацький вишкіл, що мали місце у Запорізькій Січі, поширювались по Україні, сприяли набутком усіх молодих поколінь нашого народу. Не було і нема вищої оцінки для нашої молоді, ніж оцінка „козак". Цей ідеал і сьогодні допомагає молодому поколінню усвідомити державотворчі інтереси нашого народу, спонукає до активної діяльності в ім'я України[4, с.242].

Виховання вільнолюбства і прагнення до соціальної справедливості посідало в народній педагогіці одне з провідних місць. У XVIII-XIX ст. ця ідея, поряд з ідеалом козака, пов'язується з ідеалами гайдамаки і опришка, зокрема з ватажком гайдамацького руху на Поділлі Устимом Кармелюком і ватажком опришківського руху в Карпатах Олексою Довбушем.

У XX ст. в українській етнопедагогіці сформувався ще один ідеал борця за самостійність і незалежність держави. Це - січовий стрілець, що в народній традиції тісно пов'язується з ідеалом козака. Жертовність найкращої частини українського козацтва, покладена на вівтар нашої державності, є могутнім стимулом щодо подолання душевної апатії, національного нігілізму, для пробудження державотворчої активності сучасної української молоді[5, с.341].

Поряд з цими ідеалами, що витворювались в результаті конкретних історичних подій, в українській етнопедагогіці є ще один сталий ідеал -господар. Сформований на ґрунті хліборобського устрою життя, цей ідеал завжди відображав інтереси всього українського народу; з ним пов'язувались надії на творче вдосконалення людини через працю. Господар - це порядок і лад у всьому, достаток, гідне життя, слідування народним хліборобським традиціям, спостережливість і кмітливість, стабільність і впевненість у завтрашньому дні, забезпечена старість і щаслива доля дітей.

В українській етнопедагогіці чітко простежуються головні принципи, або засадничі ідеї, виховання: природовідповідність, культуровідповідність, народність виховання, його трудовий характер, зв'язок виховання з життям, єдність виховного й освітнього елементів у єдиному педагогічному процесі.

Отже, етнопедагогіка як галузь педагогічної науки формує через національні виховні традиції, виховний ідеал важливі складові елементи здорового способу життя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ващенко Г. Виховний ідеал. - Полтава, 1994.
2. Ващенко Г. Виховання волі і характеру. - К., 1999.
3. Вишневський О. Сучасне українське виховання. Педагогічні нариси. - Львів, 1996.
4. Медвідь Ф. Етнопедagogіка // Політологічний словник: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. М.Ф.Головатого та О.В.Антонюка. -К.: МАУП, 2005.- С.241-242
5. Медвідь Ф. Виховання української еліти системою національної освіти в умовах консолідації сучасної української нації// Еліти і цивілізаційні процеси формування націй. - К., 2006. - Т.2.- С. 337-346.
6. Стельмахович М.Г. Народна педагогіка. - К., 1996.
7. Сявавко Є.І. Українська етнопедagogіка в її історичному розвитку. - К., 1974.
8. Українське народознавство: Навч. посібник / За ред. С.П. Павлока, Г.И. Горинь Р.Ф. Кирчіва. - Львів, 1994.

Ф.М.МЕДВІДЬ, А.М.МЕДВІДЬ

ЮРІЙ ЛИПА ЯК ЛІКАР-ІСТОРИОСОФ

Стаття присвячена відомому українському вченому-історіософу, лікарю, поету і письменнику Юрію Липі.

Стаття посвячена известному українському ученому-історіософу Юрію Липі.

The article inflates a famous Ukrainian's scientist-history, a doctor, poet and writer Yuriy Lupa.

Юрій Липа народився в 1900 р. в Одесі в сім'ї відомого громадського і політичного діяча, письменника Івана Липи (псевдонім Петро Шелест та ін.), активного діяча українського відродження, засновника таємного товариства „Братство Тарасівців". Лікар за фахом, він увійшов до пантеону визначних українських діячів як письменник і публіцист.

Літературну діяльність Юрій Липа розпочав з 1917 р. як організатор української видавничої справи (заснував видавництво «Народний Стяг»), потім пішов добровольцем до армії УНР. В 1919-1920 рр. проживав у Кам'янці-Подільському, тодішньому політичному й культурному центрі, де продовжував навчання в університеті й займався літературною та видавничою діяльністю.

Друкуючи поезію почав з 1919 р., окремі зб.: „Світлість" (1925), „Суворість"(1931), „Вірую"(1938); у прозі роман „Козаки в Московії"(1931); 3-х томний зб. оповідань „Нотатник"(1936-1937 і 1955) і зб. есеїв „Бій за українську літературу"(1935).

З 1920 р. Юрій Липа жив у Польщі і Галичині, студіював медицину у Познанському університеті (1929) і навчався у Вищій школі політичних наук у Варшаві. Тут він заснував літературне об'єднання „Сонцесвіт". З 1928 по 1943 р. Юрій Липа жив у Варшаві, продовжував навчання в університеті та працював лікарем. Разом з поетом Є. Маланюком заснував групу українських письменників «Таню»[3, с.432]. У 1943 р. Юрій Липа переселяється з Варшави до Яворова під Львовом, рідного міста своєї дружини, відкинувши думку про еміграцію на Захід. Тут він займався літературною і публіцистичною працею, часто надавав медичну допомогу пораненим воїнам УПА в лісі. 21 серпня 1944 р. був убитий енкаведистами в селі коло Яворова. Лікарські твори Юрія Липи кількакратно перевидані: „Фітотерапія"(1933), „Ліки під ногами"(1943).

Юрій Липа належить до плеяди найвизначніших ідеологів та історіософів України ХХ ст. Його книги справили потужний вплив на формування української суспільно-політичної думки міжвоєнного періоду, сприяли глибинному впливу на суспільну свідомість, формуванню українського „Вірую" та народженню нового типу української людини, що його уявно можна назвати Донцовським типом [1, с.11].

Юрій Липа написав чимало творів на історичну та політичну тематику, серед них і такі ґрунтовні, як „Українська доба"(1936), „Українська раса"(1937). Але основну частину його творчого доробку становить історіософська трилогія „Призначення України"(1938), „Чорноморська доктрина"(1940), „Розподіл Росії"(1941), у якій накреслено шляхи формування українського етносу, його історичну долю, доцільні напрямки експансії та основні геополітичні небезпеки, витворено оригінальну геополітичну доктрину України. Якщо „Призначення України" всебічно обґрунтовує